

Till: Klimat- och näringslivsdepartementet

Diarienummer: KN2025/00609

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.nm@regeringskansliet.se

**Remissvar: *Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21
Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till
åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från
markanvändningssektorn (LULUCF)***

Från: Sveriges Allmänningsskogars Förbund

Sveriges Allmänningsskogars Förbund (Förbundet) företräder 21 besparings- och allmänningsskogar i Dalarna, respektive Norrbotten, vilka tillsammans äger mer än 670 000 hektar skog. Dessa skogar ägs i sin tur av ca. 35 000 delägare, varav många är boende i närområdet och verksamma inom jord- och skogsbruk. Besparings- och allmänningsskogarna utmärker sig genom sitt lågintensiva överhållningsskogsbruk som innebär att man avverkar senare än de flesta andra skogsägare. Denna form av förvaltning producerar en stor mängd mycket högklassigt virke samtidigt som man gynnar den biologiska mångfalden och binder kol i skogen under längre tid än genomsnittlig svensk förvaltning.

Förbundet understryker det faktum att våra medlemmars skogar har skötts med ett lågintensivt överhållningsskogsbruk i mer än 150 år och resultatet av detta är större, sammanhängande skogsområden som alltid har en stor andel skog som är slutavverkningsmogen, eller äldre. Vissa delmängder avverkas, medan andra sparas och detta leder till att våra medlemmars skogar fungerar som ekologiska landskap som binder stora mängder kol under längre tid. Dessutom migrerar många arter inom dessa områden över tid och rum tack vare grön infrastruktur. Våra medlemmars skogsskötsel har tveklöst även varit gynnsam för den biologiska mångfalden.

Om politiska viljor och myndigheters arbete stör denna mycket långsiktiga förvaltning så riskerar man att förstöra en lång tradition av lågintensivt skogsbruk och pressa besparings- och allmänningsskogar till att bedriva ett mer intensivt skogsbruk med lägre slutavverkningsåldrar. Vilket i sin tur leder till minskat upptag av växthusgaser och lägre biologisk mångfald. Att påverka och ytterligare reglera vårt skogsbruk medför betydande

risker, såsom minskad tillgång på förnybara material, ekonomiska förluster och påverkan på glesbygdens arbetstillfällen. Våra medlemmars hållbara skogsbruk med kolinlagring, produktion och miljöhänsyn är troligen mer effektivt för att maximera klimatnyttan och stödja Sveriges ekonomi och landsbygd än införande av nya restriktioner och bildande av ytterligare reservatsarealer.

Specifika yttranden

Kapitel 8: Förslag om hållbart brukande av skogsmark för kolinlagring och biologisk mångfald

Förbundet stödjer förslaget om att Skogsstyrelsen får i uppdrag att genomföra riktade informations- och rådgivningsinsatser till fastighetsägare om Miljömålsberedningens förslag till åtgärder, ersättningar och villkor för ersättningar.

Dock understryker vi att rådgivningen bör anpassas till frivilliga åtaganden från markägarens sida och dessutom bör berörda myndigheter vara idel öron för markägares olika förutsättningar inför aktuell rådgivning. Dessutom föreslår vi att information riktad till skogsbruket inte sköts av flera myndigheter parallellt, utan hanteras av Skogsstyrelsen för att skapa tydlighet, optimera informationsflöde och myndigheternas arbetsbörda.

Vad gäller ökad kolinlagring i skogsbruksmark har förbundets medlemmar redan en förvaltning på plats som främjar detta syfte genom sin uppskjutna avverkning (överhållningsskogsbruk) och vi ser positivt på att staten föreslås ersätta denna form av skogsbruk om man väntar 5 till 20 med avverkning. Dock låter ersättningsnivån låg med sina 400 kr/ton inlagrad CO₂ om man jämför med Naturvårdsverkets statistik på genomsnittspris på auktionerade utsläppsrätter. Enligt denna var priset 2024 ca. 65 euro per ton CO₂, med ett lägsta pris på ca 50 euro per ton CO₂ och ett högsta på 75 euro per ton CO₂. (detta motsvarar 704 kr/ton).

I dagsläget finns redan flera privata aktörer som ägnar sig åt att köpa kolinlagring hos skogsägare och dessa avtal bör (frivilligt) inkluderas i den nationella statistiken för kolinlagring. Här kan även en viss konkurrens mellan stat och privata bolag uppstå.

Myndigheter som ägnar sig åt att bilda formellt skyddad skog måste parallellt med en strategi om att skjuta upp avverkning ha acceptans för att naturvärden kan komma att utvecklas i dessa skogar och att skogsägarens mål med pågående markanvändning är skogsbruk och inte reservatsbildande, även om naturvärden på plats kan utvecklas till nivåer högre än triviala.

Förbundet ser även positivt på att Miljömålsberedningen uppmanar Sveaskog att vidta åtgärder för att öka nettoupptaget av kol, men vi vill även varna för att all form av råvaruuttagsbegränsning kommer direkt påverka våra industrier och reducera mängden arbetstillfällen och på sikt minskar dessa begränsningar skogens tillväxt och dess förmåga att binda växthusgaser. Strategin riskerar även att motverka syftet då råvarubrist leder till import av dito och/eller en ökning av användandet av fossilt kol och då har man bara obstruerat nationell verksamhet och industri till ingen nytta alls.

Gällande ökad skogsgödsling (där så är lämpligt) för att binda mer atmosfäriskt kol genom ökad tillväxt av skog är tillsammans med optimerade skötselstrategier kanske de viktigaste punkterna att fokusera på om man vill göra allvar av intentionen att binda mer kol. Om staten sedermera kommer stå för en del av denna kostnad så är även detta något förbundet välkomnar. Man bör även se längre än att enbart uppmana till skogsgödsling, vilken idag sker på väldigt låga nivåer, främst på grund av kostnadsskäl och tillgång. Sverige har idag ingen egen tillverkning av vare sig kalkammonsalpeter, PK eller NPK-gödsel. Det gör oss importberoende och flera av de länder som är stora producenter av dessa varor är direkt olämpliga att handla med i dagsläget. Det vore positivt om staten kunde stimulera etablering av liknande industri i Sverige.

Kapitel 13: Förslag om skydd av natur

Förbundet ställer sig positivt till de förslag Miljömålsberedningen bedömer möjliga att rapportera som skyddade områden eller OECM, men motsätter oss uppfattningen att man *inte* kan inkludera strandskyddsområden, vattenskyddsområden, riksintressen och fjällnära skog när man redovisar skyddade arealer.

Genom att inte inkludera de skyddsformer som redan skyddas via lagstiftning, hanteras denna fråga felaktigt, inte minst i internationella jämförelser. Därför yrkar vi åter på att man inkluderar samtliga lagstadgade skyddsformer som begränsar markanvändning. Skulle Sverige redovisa sitt naturskydd på samma grunder som övriga EU-länder, skulle vi ligga i topp gällande skydd av natur, men den envisa inställningen att fokusera på formella skydd ligger hela riket i fatet. Sverige bör, i sina nationella och internationella åtaganden och ambitioner ta sig an dessa uppgifter på ett realistiskt sätt.

Vad gäller Sveriges fortsatta bildande av formella skydd så bör blicken lyftas från den nordvästra delen av landet där marginalnyttan av vidare skydd är högst försumbar ur ett nationellt och globalt perspektiv. I stället bör större fokus ligga på skydd och restaurering i södra halvan av landet där insatser för att öka biologisk mångfald torde vara av större nytta än att fortsätta koncentrera formella skydd till magra nordvästligt belägna tallskogar.

Kapitel 14: Förslag om skydd av urskog och gammal skog

Förbundet understryker vikten av att definitionen av *gammal skog* inte urvattnas med tiden, utan strikt följer definitionen enligt Sveriges förslag till följd av EU:s förnybartdirektiv. Beståndsålder i sig får inte utgöra enskild indikator i vägledningen för vad som skall betraktas som *gammal skog*.

Eftersom våra medlemmar skjuter upp sin avverkning i genomsnitt 30 år längre än rikssnittet är skulle en lågt satt ålder för *gammal skog* eller bristande övriga indikatorer omöjliggöra denna form av skogsbruk. Resultatet blir då att vi tvingas överge det överhållningsskogsbruk som redan främjar Miljömålsberedningens mål att öka upptaget av växthusgaser, samtidigt som man främja den biologiska mångfalden. Skulle våra medlemmars möjlighet att avverka sin skog vid en beståndsålder betydligt högre än rikssnittet, så tvingas de sänka slutavverkningsåldern och naturvårdsnettot sjunker. I dagsläget kan man betrakta våra medlemmars skogsbruk som, för samhället, storskalig och kostnadsfri kolinlagring och naturvård med fokus på biologisk mångfald.

Utöver själva definitionen av *gammal skog* är det viktigt att ej missa det faktum att virket som fångas från äldre (ofta senvuxen) skog är av en mycket hög kvalitet och spelar en stor roll inom byggnadsvård och andra särskilda segment där virke av lägre kvalitet ej är lämpligt. Detta påpekande får ytterligare tyngd då såväl EU-strategier som nationella strategier förordar mer byggande i trä.

Förbundet instämmer i förslaget att privata fastighetsägare som väljer formellt skydd av urskog och gammal skog som ersättning i möjligaste mån ska kunna välja mellan ersättningsmark, intrångsersättning och köpeskilling. Dock är vår erfarenhet att Länsstyrelsernas identifiering av områden för formellt skydd sällan följs av lika ambitiös planering då det gäller ersättning. Även större ersättningsambitioner med markbyten via Naturvårdsverket och Sveaskog har tidigare skötts bristfälligt då man inte haft för avsikt att kommunicera med den part man ämnat genomföra markbytet med. Detta är en enkel sak att åtgärda: Vi föreslår därför att det görs till norm för statliga myndigheter och bolag att den markägare som är tilltänkt part vid markbytet bereds möjlighet att peka ut lämpliga bytesmarker. Detta är av allra största vikt för att bytesmarker skall kunna införlivas i en långsiktig förvaltning med avseende på framförallt arrondering.

Kapitel 16: Förslag om restaurering av natur

Förbundet deltar i den nationella processen för naturrestaurering och vi anser att hela denna ambition står och faller med vilka referensarealer som används för att nå restaureringsmålen. Sverige skiljer sig kraftigt i jämförelse med övriga EU-länder genom att flera naturtyper ska återskapas till hur de såg ut under förindustriell tideräkning. Detta kardinalfel är inte bara en snedvriden hantering av natur- och miljöskydd i internationella jämförelser, utan även grundorsaken till varför vi inte når många av de

mål som sätts upp. Förbundet yrkar därför på att man konsekvent använder 1995 års referensarealer för alla naturtyper.

Utöver detta önskar vi bättre synergier mellan statliga myndigheter i frågor som omfattar betesdjur och återköpande av betesarealer. Medan vissa myndigheter råder till minskad kött- och mejerikonsumtion, råder andra till att återskapa större betesarealer, vilket kräver fler betesdjur. En stor del av dessa arealer är idag produktiv skogsmark och skulle därmed tas ur bruk till förmån för betande djur (som man av vissa myndigheter råds att konsumera i mindre mängd). Denna ekvation är därmed obegriplig.

Kapitel 19: Konsekvensanalys

Den konsekvensanalys som inkluderas är påfallande tunn i förhållande till de förslag som Miljömålsberedningen ger. Förbundet ser dock positivt på förslaget att instifta en nationell samordnare som stöd för att bygga upp en trävarubransch för långlivade träprodukter av lövträ då incitament till lövträdodling saknas till stor del i dag.

Nicklas Samils, Sveriges Allmänningsskogars Förbund

Enviken 2025-06-05